

در محضر قرآن و عترت

فضیلت سوره حمد و آیه «بسم الله الرحمن الرحيم»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾
اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

تفسیر «بسم الله الرحمن الرحيم»

ابوبصیر گوید: از امام صادق(ع) از تفسیر «بسم‌الله الرحمن الرحيم» پرسیدم. ایشان فرمودند: «باء»، بهاء و روشنی خداوند و «سین»، سنا و شکوه خداوند و «میم»، مُلک و فرمانروایی اوست و «الله»، معبود همه چیزهاست. او بر تمامی آفریدگان خود، رحمان و بخشنده و بر مؤمنان به طور خاص، رحیم و مهربان است.»

(تفسیر قمی، ج ۱، ص ۳۹)

آداب معاشرت

آداب معاشرت از دیدگاه معصومین(ع)

(قسمت نهم)

«در لزوم معاشرت با مردم از طریق ادای امانت، اقامه شهادت و راستگویی، همچنین در استحباب عیادت مریض و شرکت در تشییع جنازه و خوش‌رفتاری نسبت به همسایگان و خواندن نماز در مسجد».

امام صادق(ع) می‌فرماید که حضرت علی(ع) می‌فرمود: «باید در قلب تو نیاز به مردم و بی‌نیازی از آنان جمع شود. نیاز تو به آنها در نرمی گفتار و خوش‌رفتاری و بی‌نیازی تو از آنها در پاکدامنی و پایداری عزّت توست.»

(وسائل‌الشیعه (تألیف شیخ حرعاملی)، کتاب الحج، ابواب احکام العشرة، باب اول؛ به‌نقل از کتاب «آداب معاشرت از دیدگاه معصومین(ع)»، ترجمهٔ محمدعلی فارابی و یعسوب عباسی علی کمر، ص ۲۰)

اسرار شریعت

(قسمت هشتم)

سرّ این‌که دو نفر داخل مسجد می‌شوند؛ یکی عابد و دیگری فاسق؛ ولی وقتی خارج می‌شوند، عابد فاسق بوده و فاسق صدیق می‌باشد .

شیخ صدوق با ذکر سند از امام صادق(ع) نقل کرده حضرت فرمودند: «دو نفر داخل مسجد می‌شوند. یکی عابد و دیگری فاسق. بعد هر دو از مسجد خارج می‌شوند، در حالی‌که فاسق، صدیق و راستگو گشته و عابد، فاسق و فاجر گردیده. جهتش آن است که عابد در مسجد داخل شده در حالی‌که به عبادت و فکر خود می‌بالد و مغرور آن می‌شود. در مقابل فاسق داخل می‌شود در حالی‌که از فسق و فجور خود نادم و پشیمان بوده و از خدا طلب آمرزش گناهان خود می‌کند.»

(ترجمه علل الشّرایع، ج ۲، ص ۱۵۳؛ باب شصت‌وششم)

حکمت‌نامه لقمان (۸)

فضیلت دانشمند و حکیمان

امام علی(ع): به عبد صالح، یعنی لقمان، گفته شد: «کدام‌یک

از مردمان با فضیلت‌ترند؟»

گفت: «مؤمنِ برخوردار».

گفته شد: «از مال؟»

گفت: «نه؛ اما برخوردار از دانشی که اگر به او محتاج شدند، از دانشش سود برند و اگر از او بی‌نیاز شدند، خودش به آن اکتفا کند.»

(تفسیرالقمّی، ج ۲، ص ۱۶۴؛ بحار‌الأنوار، ج ۱، ص ۲۰۴)

فرهنگِ قوّه

چهارشنبه ۲۹ آذر ۱۴۰۲ * ۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۵ * **شماره ۱۷ صفحه ۳**

در محضر امیرمؤمنان(ع)

رفق و مدارا

الف. امیرمؤمنان(ع) زمانی که مالک اشتر را به فرمانداری مصر گماشت، به وی نوشت: «خطاها از آنان (مردمان) سر خواهد زد و موانعی از اجرای فرمان تو برای آنان پیش خواهد آمد و به عمد یا خطا دچار لغزش‌هایی خواهند شد. پس آنان را از گذشت و چشم‌پوشی خود بهره‌ای ده، چنان که دوست داری و خشنود می‌شوی که خداوند تو را از گذشت و چشم‌پوشی خود بهره دهد.»^(۱) (نهج‌البلاغه، نامه۳)

ب. «هرگاه زمامدار شدی، باید مدارا و ملایمت پیش‌گیری.»^(۲) (غررالحکم و دررالکلم، ص ۲۸۱)

ج. «بر تو باد به مدارا و ملایمت که آن کلید درستی (امور) و خوی خردمندان است.»^(۳) (عیون‌الحکم و المواعظ، ص ۳۳۴)

د. «مدارا و ملایمت، خوب سیاستی است.»^(۴) (غررالحکم و دررالکلم، ص ۲۱۸)

ه. «مدارا و ملایمت دشواری‌ها را آسان و چاره‌جویی‌های سخت را ساده می‌سازد.»^(۵) (همان، ص ۹۵)

و. «نسبت به خواص و عموم مدارا و ملایمت پیش‌گیر که مدارا و ملایمت، میمنت دارد.»^(۶) (الغارات، ج ۱، ص ۱۲۷)

پی‌نوشت‌ها:

۱- «يَفْزُطُ مِنْهُمْ الزَّلَّلُ وَ تَعْرِضُ لَهُمُ الْعِلَلُ وَ يُؤْتِي عَلَى أَيْدِيهِمْ فِي الْعُمْدِ وَ الْخَطْلِ فَأَعْطِيَهُمْ مِنْ عَفْوِكَ وَ صَفَحِكَ مِثْلَ الَّذِي تُحِبُّ وَ تَرْضَى أَنْ يُعْطِيَكَ اللَّهُ مِنْ عَفْوِهِ وَ صَفْحِهِ»

۲- «إِذَا مَلَكَتْ فَاَرْقُ»

۳- «عَلَيْكَ بِالرَّفْقِ فَإِنَّهُ مِفْتَاحُ الصَّوَابِ وَ سَجِيَّةُ أُولَى الْأَثَابِ»

۴- «بِعَمِّ السَّيِّئَةِ الرَّفْقُ»

۵- «الرَّفْقُ يُمَسِّرُ الصَّعَابَ وَ يُسَهِّلُ شَدِيدَ الْأَسْتَبَابِ»

۶- «وَ ارْقُ بِالْخَاصَّةِ وَ الْعَامَّةِ فَإِنَّ الرَّفْقَ يُمْنٌ»

بایدها و نبایدها

لزوم وجود صفات شایسته در قضات

امیرمؤمنان(ع) در عهدنامه خود به مالک اشتر چنین نوشت:

«از میان مردم، برترین اشخاص را که در نزد تو می‌باشند، برای قضاوت و داوری برگزین.

شخصی که مراجعه فراوان مردم او را به ستوه نیاورد.

برخورد مخالفان با یکدیگر او را خشمناک نسازد.

شخصی که در اشتباه و خطای خود پافشاری نمی‌نماید و بازگشت به حق، پس از آگاهی از آن، برای او دشوار نمی‌باشد. شخصی که طمع را از دل خود ریشه‌کن می‌کند.

در شناخت مطالب با تحقیقی اندک رضایت نمی‌دهد و در شبهات از همه بااحتیاط‌تر عمل می‌کند و در یافتن دلیل و مدرک، پافشاری او از همه بیشتر می‌باشد.

در مراجعه پیاپی شاکیان خسته و ملول نمی‌گردد و در کشف امور و حقایق از همه شکیباتر می‌باشد و پس از آشکار شدن حقیقت برای او، در حلّ و فصل خصومت از همه برّنده‌تر عمل کرده و تعلّل نمی‌ورزد.

شخصی که ستایش و مدح فراوان او را فریب نمی‌دهد و چرب‌زبانی و چاپلوسی دیگران از وی، او را منحرف نمی‌سازد. چنین اشخاصی با چنین صفاتی اندک می‌باشند.»

(نهج‌البلاغه، نامه ۵۳؛ تحفالعقول، ص ۱۳۵؛ اقتباس از کتاب «بایدها و نبایدها در رفتار و کردار قضات»، صص ۲۲–۲۱)

پیام خانواده (۸)

حیاء بد و حیاء خوب

امام صادق(ع): «بهترین زنان بانویی است که چون با شوهرش خلوت کند، لباس حیارا از خود دور کند و چون لباس بپوشد، لباس حیاء را هم بپوشد».

(نسبت به شوهرش در موضوعات عاطفی و جنسی مضایقه نکند و بی‌پروا باشد، ولی با دیگران باحیا و پوشیده باشد)
«... عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِالسَّلَامُ قَالَ: خَيْرُ نِسَائِكُمُ الَّتِي إِذَا خَلَتْ مَعَ زَوْجِهَا خَلَعَتْ لَهُ دِرْعَ الْخِيَاءِ وَ إِذَا لَبِسَتْ لَبِسَتْ مَعَهُ دِرْعَ الْخِيَاءِ». (کافی/ ج ۵، ص ۳۲۴)

اطلاعیه

عزیزانی که در تولید محتوای صفحه قرآن و عترت تمایل به همکاری دارند، مطالب خود را از طریق راهکار سازمانی به شماره پرسنلی ۱۵۵۹۴۲۸۲ در قالب word ارسال نمایند.

آماده‌اید. آنگاه از شما خواست که قیام کنید و مشاهده کرد که به‌آسانی این کار را انجام می‌دهید. شما را به غضب واداشت و دید غضبناک هستید، پس بر شتران دیگران نشان زدید و بر آبی که سهم شما نبود وارد شدید. این در حالی بود که زمانی نگذشته بود، موضع شکاف زخم هنوز وسیع بود، جراحات التیام نیافته و پیامبر به قبر سپرده نشده بود. بهانه آوردید که از فتنه می‌هراسید. آگاه باشید که در فتنه قرار گرفته‌اید، و به‌راستی جهنم کافران را احاطه نموده است. این کار از شما بعید بود! چطور این کار را کردید؟! به کجا روی می‌آوردید؟! در حالی که کتاب خدا رویاروی شماست، امورش روشن، احکامش درخشان، علاکم هدایتش ظاهر، محزمتاش هویدا و اوامرش واضح است ولی آن را پشت سر انداختید. آیا بی‌رغبتی به آن را خواهانید؟ یا به غیر قرآن حکم می‌کنید؟ که این برای ظالمان بدل بدی است، هرکس غیر از اسلام دینی را جویا باشد از او پذیرفته نشده و در آخرت از زیانکاران خواهد بود.

آنگاه آنقدر درنگ نکردید که این دل ریمیده آرام گیرد، کشیدن آن سهل گردد، پس آتش‌گیره‌ها را فروخته‌تر کرده، و به آتش دامن زدید تا آن را شعله‌ور سازید و برای اجابت ندای شیطان، خاموش کردن انوار دین روشن خدا و از بین بردن سُنن پیامبر برگزیده آماده بودید. به بهانه خوردن، کف شیر را زیر لب پنهان می‌خورید، برای خانواده و فرزندان او در پشت تپه‌ها و درختان کمین گرفته و راه می‌رفتید و ما باید بر این امور که همچون خنجر بزّان و فرورفتن نیزه در میان شکم است، صبر کنیم.

حضرت فاطمه(س) و فدک

شما اکنون گمان می‌برید که برای ما ارثی نیست؟ آیا خواهان حکم جاهلیت هستید؟ برای اهل یقین چه حکمی بالاتر از حکم خداوند است؟ آیا نمی‌دانید؟! در حالی که برای شما همانند آفتاب درخشان روشن است که من دختر او هستم. ای مسلمانان! آیا سزاوار است که ارث پدرم را از من بگیرند؟!

استشهاد حضرت فاطمه(س) از قرآن دربارهٔ فدک

ای پسرایی‌قحافه،آیا در کتاب خداست که تو از پدرت ارث ببری و من از ارث پدرم محروم باشم؟! امر تازه و زشتی آوردی. آیا آگاهانه کتاب خدا را ترک کرده و پشت سر می‌اندازید؟! آیا قرآن نمی‌گوید «سلیمان از داود ارث برد»، در مورد خیر زکریا آنگاه که گفت: «پروردگار مرا فرزندی عنایت فرما تا از من و خاندان یعقوب ارث بَرَدَ» و فرمود: «و خویشتانودان رحمی به یکدیگر سزاوارتر از دیگرانند» و فرموده: «خداى تعالى به شما درباره فرزندان سفارش می‌کند که بهره پسر، دو برابر دختر است» و می‌فرماید: «هنگامی که مرگ یکی از شما فرارسد، بر شما نوشته شده که برای پدران، مادران و نزدیکان وصیت کنید و این حکم حقّی است برای پرهیزگاران.»

شما گمان می‌برید که مرا بهره‌ای نبوده و سهمی از ارث پدرم ندارم؟! آیا خداوند آیه‌ای به شما نازل کرده که پدرم را از آن خارج ساخته؟! یا می‌گویید: اهل دو دین از یکدیگر ارث نمی‌برند؟! آیا من و پدرم را از اهل یک دین نمی‌دانید؟ یا شما به عام و خاص قرآن از پدر و پسرعمویم آگاه‌ترید؟! اینک این تو و این شتر! شتری مهارزده و زحل نهاده شده، برگیر و ببر. با تو در روز رستاخیز ملاقات خواهد کرد. چه نیک داوری است خداوند، نیکو دادخواهی است پیامبر،چه نیکو وعده‌گاهی است قیامت و در آن ساعت و آن روز، اهل باطل زیان می‌برند، و پشیمانی به شما سودی نمی‌رساند، برای هر خبری قرارگاهی است؛ پس خواهید دانست که عذاب خوارکننده بر سر چه کسی فرود خواهد آمد و عذاب جاودانه که را شامل می‌شود.

کرد پاسخگوی دعوت او هستید و برای فریب خوردن